

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามองคาย เขต 1 ผู้วิจัย จะได้สรุป อภิปรายผลและเสนอแนะไว้ ตามลำดับ ดังนี้คือ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. วัตถุประสงค์การวิจัย Mahasarakham University

เพื่อศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามองคาย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ทั้ง โดยรวมและรายด้าน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามองคาย เขต 1

2. สมมติฐานการวิจัย

2.1 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามองคาย เขต 1 มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามองคาย เขต 1 ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกัน ทั้ง โดยรวมและรายด้าน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 2,498 คน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษา 179 คน และครู 2,319 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากร โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) คือ แบ่งกลุ่มตามอำเภอที่เป็นที่ตั้งสถานศึกษา กำหนดให้มีในทุกอำเภอ แบ่งชั้น จำแนกตามสถานภาพ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง 322 คน เทียบสัดส่วน จำแนกตามสถานภาพ แล้วจึงสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ตอนที่ 2 สอบถามระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.92 และตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - end)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จัดทำหนังสืออนุญาตให้จัดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ส่งถึงสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัย นำส่งด้วยตนเองพร้อมกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 322 ชุด จากนั้น ผู้วิจัย ประสาน โดยตรงกับสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกลับคืนด้วยตนเอง ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกลับคืน 322 ชุด เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ สามารถใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 นำข้อมูลจากแบบสำรวจรายการ วิเคราะห์หาค่าร้อยละ(Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย แบบสอบถามตอนที่ 2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์

ระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งโดยรวมและรายด้าน และเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยการทดสอบค่า t (t-test) ทั้งโดยรวมและรายด้าน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย แบบสอบถามตอนที่ 3 นำข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด มาสังเคราะห์ข้อเสนอแนะ แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา เพื่อจัดกลุ่มความสำคัญ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t (t-test)

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 322 คน เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 322 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.76 และครู จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 92.24

4.2 ระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 สรุปได้ดังนี้ คือ

4.2.1 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาค่า คือ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล การเตรียมการ การนำหรือสำรวจความต้องการ และด้านการสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับด้านที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาลำต่ำ คือ ด้านการประเมินผล การเตรียมการ การสรุป และนำไปประยุกต์ใช้ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการนำหรือสำรวจความต้องการ ตามลำดับ

ครู มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาลำต่ำ คือ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล การนำหรือสำรวจความต้องการ การเตรียมการ และด้านการสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ ตามลำดับ

4.2.2 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการนำหรือสำรวจความต้องการ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาลำต่ำ 3 อันดับแรก คือ การสำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน การวางแผนสำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และการสำรวจพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการนำหรือสำรวจความต้องการ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาลำต่ำ 3 อันดับแรก คือ การวางแผนสำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน การสำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และการสำรวจพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครู มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการนำหรือสำรวจความต้องการ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาลำต่ำ 3 อันดับแรกคือ การสำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน การวางแผนสำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน

และการสำรวจพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2.3 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาค่า 3 อันดับแรก คือ การจัดเตรียมใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติต่างๆ ใ้ล่วงหน้าให้พร้อมใช้งาน อยู่ในระดับมาก การวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้และวัยของผู้เรียน เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาค่า 3 อันดับแรก คือ การจัดเตรียมใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติต่างๆ ใ้ล่วงหน้าให้พร้อมใช้งาน การวางแผนการจัด การเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด และการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การทดลองใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จะใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้พร้อมใช้งานล่วงหน้าก่อนใช้จริง

ครู มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาค่า 3 อันดับแรก คือ การจัดเตรียมใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติต่างๆ ใ้ล่วงหน้าให้พร้อมใช้งาน การวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา เพื่อจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้และวัยของผู้เรียน

4.2.4 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาค่า 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพร้อม

ที่จะเรียนรู้ แง่จุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งด้านเนื้อหาและด้านการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดและลงมือปฏิบัติจริง และการจัดกิจกรรมการกระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มได้ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้จัดระเบียบ จัดโครงสร้างการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก คือ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับกลุ่มเพื่อน การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มได้ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดและลงมือปฏิบัติจริง ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ครู มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ แง่จุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหาและการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดและลงมือปฏิบัติจริง และการจัดกิจกรรมการกระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มได้ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้จัดระเบียบ จัดโครงสร้างการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่

4.2.5 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผล โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก คือ การสังเกตการทำงานของนักเรียน การตรวจผลการปฏิบัติงานของนักเรียน และการสังเกตรูปแบบ วิธีการแสดงออกในการทำงานหรือการสร้างผลงานของนักเรียน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การวัดประเมินผลด้วยเทคนิคและวิธีการหลากหลาย เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผล โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาค่า 3 อันดับแรก คือ การตรวจผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน การสังเกตรูปแบบ วิธีการแสดงออกในการทำงาน หรือการสร้างผลงานของผู้เรียน และการสังเกตการณ์ทำงานของผู้เรียน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การวัดประเมินผลด้วยเทคนิคและวิธีการหลากหลาย

ครู มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผล โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาค่า 3 อันดับแรก คือ การสังเกตการทำงานของผู้เรียน การตรวจผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน และการสังเกตรูปแบบ วิธีการแสดงออกในการทำงาน หรือการสร้างผลงานของผู้เรียน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การวัดกระบวนการทำงานของผู้เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University
4.2.6 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาค่า 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สรุปสาระสำคัญที่ได้จากเรียนรู้นำไปใช้ในชีวิตรจริง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงผลงาน เสนอข้อค้นพบอย่างสม่ำเสมอ และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกในรูปแบบของการจัดนิทรรศการ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแสดงออกในรูปแบบการแสดงละคร และอื่นๆ เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาค่า 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สรุปสาระสำคัญที่ได้จากเรียนรู้นำไปใช้ในชีวิตรจริง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงผลงาน เสนอข้อค้นพบอย่างสม่ำเสมอ และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกในรูปแบบของการจัดนิทรรศการ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแสดงออกในรูปแบบการแสดงละคร และอื่นๆ

ครู มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผล โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานจากสูงไปหาค่า 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สรุปสาระสำคัญที่ได้จากเรียนรู้นำไปใช้ในชีวิตจริง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงผลงาน เสนอข้อค้นพบอย่างสม่ำเสมอ และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออก ในรูปแบบของการจัดนิทรรศการ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแสดงออกในรูปแบบการแสดงละคร และอื่นๆ

4.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 สรุปได้ดังนี้ คือ

ระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ระหว่างผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน

4.4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และสรุปสาระสำคัญที่ได้จากเรียนรู้ให้นำไปใช้ได้ในชีวิตจริง จัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการเรียนรู้ จัดหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอย่างหลากหลาย ครูควรวิเคราะห์หลักสูตร ก่อนนำมาใช้ เตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ให้เพียงพอและเหมาะสม และมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อนำผลมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง การลดภาระงานธุรการของครู เพื่อให้มีเวลาในการเตรียมการจัดการเรียนรู้

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ ที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ แต่สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญล้ำ ธรรมสินธ์ (2548 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาของสุเมธ พลธรรม (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลกหลายประการ ได้แก่ การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูประบบบริหารจัดการ เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุที่ส่งผลทำให้สถานศึกษาทุกแห่ง มีการปรับระบบการปฏิบัติงานในทุกด้าน ประกอบกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้มีการจัดอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ รวมทั้ง มีการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (E - Learning) และระบบบริหารจัดการสถานศึกษา (E - School) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. 2548 : 7 - 8) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อยกระดับให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ทำให้ครูส่วนใหญ่ เกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมในการขอรับการประเมิน เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง และเหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ ช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระหว่าง

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกแรก จาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (องค์กรมหาชน) ซึ่งเป็นไปตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 45 - 48) ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าว ส่งผลทำให้สถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

5.2 จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีการปฏิบัติงานสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ และอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ แต่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำราญ โอตาการ (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังเป็นที่น่าสังเกตว่า ระดับการปฏิบัติงานในด้านนี้ ทั้งโดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากสูงไปหาลำดับ 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ แง้จุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งด้านเนื้อหาและด้านการเรียนรู้ กระบวนการกลุ่ม การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดและลงมือปฏิบัติจริง และการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มได้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้มีการจัดอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาศักยภาพของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านของการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยมีการจัดอบรม สัมมนาครูผู้รับผิดชอบจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1, 2548 ข : 10) นอกจากนี้ ครูส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นพัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมรับการประเมินเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะ จึงมีการปฏิบัติงานในด้านเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเข้มข้น รวมทั้ง มีหลักฐานที่ชัดเจน และสามารถพร้อมรับการประเมินเชิงประจักษ์ได้ จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้การปฏิบัติงานในด้านนี้สูงกว่าด้านอื่นๆ

5.3 จากผลการศึกษาที่พบว่า บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก

และไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ด้านการสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ เป็นการปฏิบัติงานขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีบางข้อของด้านนี้ ที่มีระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนแสดงออกในรูปแบบการแสดงละคร และอื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูบางคน ไม่ผ่านการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจและขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ลดา คอนหงษา. 2543 : 98) และบางคนถึงแม้ว่าจะผ่านการอบรมแต่ไม่ได้นำไปปฏิบัติจริง อย่างเป็นรูปธรรมในทุกขั้นตอนสอดคล้องกับข้อสนเทศที่ได้จากการอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาครู ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 (2548 ข : 23)

5.4 จากผลการศึกษาที่พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ระหว่างผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของประกอบ กุญ โปธิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีต่อสภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับธนารัฐ ชื่นวัฒนา (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้ นั้นแสดงว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู มีบทบาท หน้าที่แตกต่างกัน ประกอบกับ ครูส่วนใหญ่ ได้มีโอกาสเข้ารับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเพียงบางคนเท่านั้นที่เข้ารับการอบรม สัมมนา นอกจากนี้ ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาจขาดการนิเทศ กำกับและติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างจริงจังและต่อเนื่องเท่าที่ควร จากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นหรือมีมุมมอง ต่อระดับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ แตกต่างกันได้

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสรุป และนำไปประยุกต์ใช้ เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ ดังนี้

6.1.1 ผู้บริหารการศึกษา ควรกำหนดนโยบาย วางแผนในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของสถานศึกษา เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะไปใช้สำหรับ การพัฒนาครู เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพของครูในการจัดการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ และจัดให้มีคณะทำงาน เพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในขั้นตอนของการสรุปความรู้และนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ชีวิตจริง

6.1.2 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เช่น การแสดงผลงาน การจัดนิทรรศการ การประกวดแข่งขันกิจกรรมทางวิชาการ หรือการแสดงออกในด้านอื่นๆ โดยอาจจัดให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และสนับสนุนงบประมาณ จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์สำหรับส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงออก

6.1.3 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ควรนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของครู ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างจริงจังและต่อเนื่องในทุกขั้นตอน

6.1.4 ครู ควรพัฒนาความรู้ ทักษะและประสิทธิภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสรุป และนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามขั้นตอน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา หรือของครู เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะ นำไปสู่การกำหนดนโยบาย วางแผนและพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานดังกล่าว

6.2.2 ควรศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา โดยกำหนดตัวแปรอื่นๆ เช่น ผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดสถานศึกษา วุฒิการศึกษาหรือประสบการณ์ของครู เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University